

орієнтована на дівчат; вчителі часто негативно налаштовані до статевоспецифічних особливостей хлопців. Ситуація ускладнюється ще й тим, що в сучасних умовах педагоги виявляються неготовими до роботи з підлітками. Ігноруючи прояви їх статево-рольової поведінки, вони не можуть стати взірцями для наслідування та значущими для підлітків дорослими.

Виходячи з цього можна сказати, що головними факторами у становленні статево-рольової ідентичності є такі, як сім'я, культура, заклади освіти і загалом найближче оточення дитини, що має на неї дуже великий вплив. У пубертатному віці, як найбільш сенситивному періоді, дуже важливо допомогти усвідомити дитині власну статеву належність, яка має відповідати прийнятим у даному суспільстві стереотипам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильченко Г.С. Порушення психосексуального розвитку // Психосексологія : Хрестоматія / Г.С. Васильченко / Сост. К.В. Сельченко. – Мінськ. : Харвест, 1998. – 496 с.

2. Гошовський Я.О. Вікова психологія: методичні рекомендації до індивідуальних завдань / Я.О.Гошовський. – Луцьк, 2013. 76 с.

Тетяна Гладких,
студентка 3 курсу
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **М.І. Дорошенко,**
канд. психол.н., доцент (БДПУ)

ОСОБЛИВОСТІ ТА РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Актуальність дослідження: Сучасне суспільство вимагає від педагогів в освітньому процесі приділити належну увагу розвитку пам'яті учнів підліткового віку. Багато відомих психологів, нейрофізіологів, біохіміків, медиків та зоологів займалися цією проблемою, досліджуючи пам'ять.

Ступінь досліджуваної проблеми: Розвиток людини як особистості, ускладнення її поведінки і поступове збагачення діяльності відбувається за рахунок нагромадження індивідуального досвіду. Його формування було б неможливим, якби відчуття, сприймання, думки, переживання, які виникають у корі головного мозку, безслідно зникали. Ніяка актуальна дія немислима поза процесами пам'яті, бо протікання будь-якого психічного акту передбачає утримання його елементів для поєднання з наступним. Без цього неможливий розвиток людини. Як найважливіша характеристика всіх психічних процесів пам'ять забезпечує єдність і цілісність особистості людини. Над її вивченням працювали такі відомі дослідники, як П. Анохін, Дж. Міллер, П. Зінченко, Г. Еббінгауз, О. Леонтьєв, М. Шардаков, Є. Мейман та ін.

Підлітковий період – важливий і водночас дуже складний етап становлення особистості. Характеризуючи його, слід мати на увазі ряд

обставин. З одного боку, за рівнем та особливостями свого психічного розвитку підлітки ще не повністю вийшли з дитинства; з другого – вони вже стоять на порозі дорослого життя, у їх поведінці реально виражається спрямованість на дорослі форми взаємин. Як свідчать дослідження, процеси пам'яті в підлітків ще не достатньо сформовані.

Однак вони починають виявляти усвідомлений інтерес до способів поліпшення запам'ятовування, збереження і відтворення інформації. Запам'ятовування полягає у введенні інформації в пам'ять. У підлітковому віці все більшу роль відіграє опосередковане запам'ятовування через слово, яке сприяє фіксуванню в пам'яті більшої кількості абстрактного матеріалу. Збереження – це утримування сприйнятої інформації. Суть відтворення полягає у відновленні збереженої інформації.

Мета: Визначити особливості розвитку пам'яті в підлітковому віці.

Методи дослідження: теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, систематизація; емпіричні: тестування; методи математично-теоретичної обробки: кількісні, якісні.

Сутність дослідження: Для того, щоб дослідити рівень розвитку пам'яті та її особливості в наших випробовуваних, ми провели емпіричне дослідження. Контингентом реципієнтів було обрано 20 учнів загальноосвітньої школи № 2 м. Бердянська віком від 13 до 15 років. Дослідження проводилося в денний час у світлому приміщенні з доброю вентиляцією. Для вивчення пам'яті підлітків було використано методики.

Методика «Пам'ять на образи».

Мета: Дослідити особливості образної пам'яті.

Експериментальний матеріал: Таблиця з 16 образами, чистий лист паперу, ручка, секундомір.

Опис методики: Випробуваному буде пред'явлена таблиця з образами. Мета полягає в тому, щоб за 20 сек. запам'ятати якомога більше образів. Через 20 сек. таблицю заховують, і ви повинні будете замалювати або записати словесно ті образи, які запам'ятали».

Обробка результатів: Обробка результатів тестування проводиться за кількістю правильно записаних образів. Норма – 6 правильних відповідей і більше.

12-16 правильних відповідей – високий рівень.

6-11 правильних відповідей – середній рівень.

1-5 правильних відповідей – низький рівень.

Методика «Пам'ять на числа».

Мета: Дослідити особливості короткочасної зорової пам'яті.

Експериментальний матеріал: Таблиця з 12 числами, чистий аркуш паперу, ручка, секундомір.

Опис методики: Випробуваному буде показана таблиця з 12 числами. Мета полягає в тому, щоб за 20 сек. запам'ятати якомога більше чисел. Через 20сек. таблицю заховують, і ви повинні будете записати ті числа, які запам'ятали».

Обробка результатів: Обробка результатів тестування здійснюється за кількістю правильно записаних чисел.

10-12 правильних відповідей – високий рівень

6-9 правильних відповідей – середній рівень

1-5 правильних відповідей – низький рівень

У процесі дослідження, яке проводилося на дітях підліткового віку в класному приміщенні школи в денний час, взяли участь двадцять дітей (12 хлопчиків і 8 дівчаток). По завершенню дослідження нами було зроблено обробку його результатів. За результатами можна зробити висновки про рівень розвитку образної пам'яті учнів: на високому рівні знаходяться 8 респондентів на середньому рівні – 11 респондентів, а низький рівень розвитку образної пам'яті лише у 1 респондента.

Високий рівень займають 8 респондентів – 40%.

Середній рівень 11 респондентів – 55%.

Низький рівень 1 респондент – 5%.

Високий рівень розвитку пам'яті не виявлено в жодного респондента. Середній рівень розвитку мають 9 респондентів (45%); низький – 11 (55%).

Під пам'яттю ми розуміємо запис, зберігання і відтворення відбитків минулого досвіду, що дає людині можливість накопичити інформацію і мати справу з наслідками минулого досвіду після того, як явища, що породили їх, зникли.

Існують такі види пам'яті: образна, рухова, емоційна, словесно-логічна, сенсорна, короткочасна, довготривала, мимовільна, довільна, смислова та механічна.

Висновки. Отже, результати дослідження доводить, що в учнів підліткового віку домінуючим видом пам'яті є образна, пам'ять на числа розвинута набагато гірше.

ЛІТЕРАТУРА

1. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посіб. / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с.
2. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) : навч. посіб. / В. П. Кутішенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2016. – 128 с.

Владислав Карацупа,

студент 2 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти і мистецтв

Наук. керівник: **О. В. Горецька,**

к.психол.н., доцент (БДПУ)

ГЕНДЕР ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Відмінності між чоловіками і жінками завжди цікавили вчених. Сьогодні категорія «гендер» є однією із досліджуваних в багатьох галузях суспільних наук.

Одним з перших, хто використав термін «гендер» був психоаналітик Р. Столлер, який розмежував терміни «стать» і «гендер», тим самим розмежував біологічні статеві й соціокультурні відмінності між чоловіком і жінкою. Сексолог Джон Манні в 1955 році ввів поняття «гендер» для опису людей з розладами самовизначення [3]. Зокрема він вивчав транссексуалів – людей, яким некомфортно в рамках статі, яка надана їм природою, через